

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 30-06-2020 r.

Adam Bodnar

VII.501.215.2020.KŁ

**Pan
Jan Nowak
Prezes Urzędu Ochrony Danych
Osobowych
ePUAP**

Szanowny Panie Prezesie,

do Rzecznika Praw Obywatelskich dotarły niepokojące doniesienia prasowe dotyczące wykorzystywania danych osobowych pacjentów zawartych w e-receptach przez apteki. Dane mają być przetwarzane w aplikacji, udostępnianej przez sieć aptek, służącej rezerwowaniu leków w wybranej aptece. Jednak w artykule prasowym¹ wskazuje się, że na podstawie danych osobowych zawartych w receptach dochodzi do **profilowania pacjentów**. Problem ten Prezesowi UODO miała sygnalizować Naczelna Rada Aptekarska, która wskazywała, że na receptach może się znaleźć ponad 60 różnych danych, a kilka recept pozwala stworzyć wirtualną kopię pacjenta.

Należy wskazać, że do Rzecznika Praw Obywatelskich od początku wprowadzenia e-recepty zgłaszają się zarówno pacjenci, jak i lekarze zaniepokojeni kwestiami ochrony prywatności w procesie informatyzacji ochrony zdrowia. Zgodnie z art. 208 ust. 1 Konstytucji RP Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych. Prywatność jednostki jest wartością chronioną konstytucyjnie. Artykuł 47 Konstytucji RP zawiera ogólne gwarancje ochrony prywatności, a art. 51 Konstytucji RP odnosi się bezpośrednio do

¹ P. Słowik, J. Styczyński, *E-recepta w służbie sieci aptek. Korporacje poznają najwrażliwsze informacje*, <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/1484157,profilowanie-pacjentow-gemini-e-recepta-dane-osobowe.html>

aspektów ochrony prywatności związanych z przetwarzaniem informacji o jednostce. Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny, autonomia informacyjna jednostki, oznacza prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu innym informacji dotyczących swojej osoby, a także prawo do sprawowania kontroli nad takimi informacjami, znajdującymi się w posiadaniu innych podmiotów (wyrok TK z dnia 19 lutego 2002 r., sygn. akt U 3/01). Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, na zasadę ochrony prywatności informacyjnej na gruncie Konstytucji RP składają się normy kształtujące prawa podmiotowe jednostki i nakładające na państwo określone obowiązki skorelowane z tymi prawami. Do norm, których adresatem jest państwo, należą normy kształtujące negatywne obowiązki prawodawcze, zakładające zakaz nieuzasadnionej konstytucyjnie i nieproporcjonalnej ingerencji w sferę prywatności informacyjnej jednostki². Zwrócił na to uwagę Trybunał Konstytucyjny m.in. w wyroku dotyczącym informacji o rodzaju schorzenia umieszczanej na druku zaświadczenia lekarskiego. Trybunał wskazał, że regulacja zakładająca taki obowiązek „[...] nie zachowuje niezbędnej proporcji dla zachowania konstytucyjnie określonych wartości [...], nie odwołuje się bowiem do jakiegokolwiek interesu, któremu miałoby służyć wskazane ograniczenie” (wyrok TK z dnia 19 maja 1998 r., sygn. akt U 5/97). Trybunał Konstytucyjny stanął w innej sprawie z kolei na stanowisku, iż Konstytucja RP wprowadza również pozytywne obowiązki ustawodawcze w tym zakresie, i tak: „[...] ustawodawca ma konstytucyjny obowiązek zapewnić jednostce odpowiednią ochronę sfery prywatności nie tylko przed ingerencją ze strony podmiotów publicznych, ale również przed ingerencją ze strony innych jednostek i podmiotów prywatnych” (wyrok TK z dnia 19 lutego 2002 r., sygn. akt U 3/01).

W związku z powyższym Rzecznik Praw Obywatelskich postanowił zbadać kwestię wpływu obecnego kształtu korzystania z e-recept na ochronę prywatności jednostek. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że Rzecznik z aprobatą odnosi się do przyjmowania rozwiązań, które poprawiają warunki funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, w tym przez jego informatyzację i dostosowanie do realiów społeczeństwa wiedzy. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich należy jednak uważnie monitorować i reagować na praktyki, które mogłyby stanowić nadmierne wkroczenie w prywatność jednostek.

² Zob. P. Sarnecki, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 2, red. L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016, uwaga 3 do art. 47, s. 248 i n., K. Łakomic, *Konstytucyjne gwarancje ochrony prywatności informacyjnej wobec rozwoju nowych technologii*, „Przegląd Legislacyjny” nr 1/2015, s. 64.

Mając na względzie powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r., poz. 627) zwracam się do Pana Prezesa z prośbą o przekazanie Rzecznikowi informacji o tym, czy do Prezesa UODO wpływają skargi związane z funkcjonowaniem e-recepty, jeśli tak, to ile ich jest, jakie problemy są w nich sygnalizowane oraz jakie działania zostały podjęte przez Prezesa UODO.

Zwracam się również z uprzejmą prośbą o informowanie RPO o działaniach Prezesa UODO podjętych w sprawie z wniosku Naczelnej Rady Aptekarskiej oraz o tym, czy w UODO zostały podjęte prace analityczne w zakresie wpływu informatyzacji ochrony zdrowia na prywatność jednostki.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/